

Wiadomości

Poniedziałek, 28 czerwca 2021

Portret filmowy - Józefa Bramowska

Spółecznica, aktywistka, patriotka – mowa oczywiście o Józefie Bramowskiej! Biuro Programu „Niepodległa” zaprasza do oglądania kolejnego portretu filmowego. Tym razem zaprezentowano materiał o wybitnej postaci, która krzewiła polskość na Śląsku, angażowała śląskie kobiety, organizowała pomoc powstańcom, zachęcała do działania na rzecz Śląska, a w końcu także reprezentowała region w parlamencie. W roku 100. rocznicy III Powstania Śląskiego zapraszamy do oglądania!

Józefa Bramowska, z domu Batsch, urodziła się 10 marca 1860 roku w Żyglinie na Górnym Śląsku. W 1878 roku podjęła pracę w kopalni rudy i kruszcu w Pasiękach, gdzie poznała swojego przyszłego męża, Piotra Bramowskiego. Pobrali się w 1890 roku i mieli razem pięciu synów: Stanisława, Karola, Józefa, Tomasza i Pawła.

Józefa była „społecznicą”. Swoją działalność rozpoczęła od prac na rzecz polskiego języka i czytelnictwa. Była jedną z założycielek utworzonego w 1909 roku Towarzystwa Kobiet w Żyglinie, gdzie pod pozorem realizacji celów statutowych zajmowano się polską kulturą, literaturą i poznawano pieśni patriotyczne. Sama Bramowska nie posiadała wykształcenia – ukończyła tylko 4 klasy pruskiej szkoły powszechnej – lecz mimo to bardzo dużo czytała i potrafiła pięknie przemawiać. W 1914 roku po raz pierwszy władze niemieckie nałożyły na nią konsekwencje za wygłoszenie patriotycznej mowy podczas wiecu kobiet polskich w Bytomiu.

W 1919 roku trafiła do więzienia, a zarzuty jej postawione dotyczyły działalności na rzecz przyłączenia Górnego Śląska do Polski.

Po zakończeniu I wojny światowej Józefa Bramowska przystąpiła do reaktywacji Towarzystwa Polek. Należała do grona najaktywniejszych działaczy polskiej akcji plebiscytowej. Posiadała niezwykły talent oratorski i wykorzystywała go na wiecach i zebraniach wzywając obywateli do oddania głosu na Polskę. Cieszyła się szacunkiem także przeciwników swoich poglądów. Była kobietą odważną i niejednokrotnie ryzykowała życiem i bezpieczeństwem swojej rodziny np. oferując schronienie powstańcom i działaczom politycznym ściganym przez bojówki niemieckie. W czasie III powstania śląskiego w domu Bramowskich mieścił się punkt konspiracyjny i magazyn broni (synowie Bramowskiej byli także zaangażowani w powstania).

W okresie międzywojennym Józefa Bramowska aktywnie uczestniczyła w ruchu kobiecym. Działała także lokalnie, starając się o elektryfikację Żygliny czy budowę drogi do miasteczka. Dużo podróżowała po Polsce. Była członkinią Zarządu Głównego Towarzystwa Polek, a od 1928 roku pełniła funkcję przewodniczącej. Dwukrotnie weszła w skład Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. Pierwszy raz została wybrana do Izby Wyższej w 1928 roku (zasiadała 1929-1930), a kolejny mandat uzyskała w 1935 roku. W Senacie była postrzegana

jako jedna z najbardziej charakterystycznych postaci – zawsze nosiła regionalny strój, w jej mowie było słycać śląską nutę. W 1935 roku członkinie Towarzystwa w Teatrze im. Stanisława Wyspiańskiego w Katowicach zorganizowały uroczyste obchody 75. urodzin Józefy. Za swoje zasługi została uhonorowana, m.in: Krzyżem Niepodległości, Krzyżem Oficerskim Orderu Polonia Restituta oraz Srebrnym Krzyżem Zasługi.

Po zajęciu Śląska we wrześniu 1939 roku Józefa Bramowska znalazła się na liście proskrypcyjnej działaczy polskich. Udało jej się wyjechać i ukryć we Lwowie prywatne archiwum pełne nazwisk polskich działaczy na Śląsku – dotąd nie zostało ono odnalezione. Po powrocie do Żygłina, od aresztowania i osadzenia w obozie koncentracyjnym uratował ją zły stan zdrowia i podeszły wiek. Zmarła 24 października 1942 roku w areszcie domowym w i została pochowana na tamtejszym cmentarzu.

Portret filmowy jest częścią obchodów setnej rocznicy wybuchu III Powstania Śląskiego.
#ŚląskWspólnaSprawa

Więcej informacji znajduje się [TUTAJ](#).

Źródło: niepodlegla.gov.pl